

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/33/2024
Identifikačné číslo spisu:	8520201534
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8520201534.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: V. C., nar. XX. XX. XXXX, O. D. A., G. XX, právne zastúpený: JUDr. Viera Komanová, advokátka, Stará Ľubovňa, ul. 17. novembra 31, proti žalovaným: 1/ O. L., nar. XX. XX. XXXX, O. D. A., A. XXX, 2/ U. L., nar. XX. XX. XXXX, O. D. A., G. XX, žalovaní 1/ a 2/ právne zastúpení: JUDr. Stanislav Lampart, advokát, Stará Ľubovňa, Námestie sv. Mikuláša 29, 3/ O. Ž. - zast.: Slovenský pozemkový fond, Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345, 4/ M. W. - zast.: Slovenský pozemkový fond, Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345, 5/ Š. W., nar. XX. XX. XXXX, O. D. A., G. XX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresom súde Stará Ľubovňa sp. zn. 8C/31/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2022 sp. zn. 16Co/8/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2022 sp. zn. 16Co/8/2022 z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 21. januára 2022 č. k. 8C/31/2020-166 rozhodol tak, že žalobu zamietol (I. výrok), žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným v 1/ a 2/ rade trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (II. výrok) a žalovaným v 3/, 4/ a 5/ rade nepriznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania. (III. výrok)

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 126 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal pôvodne zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k pozemkom zapísaným na LV č. XXX v k. ú. O. D. A., a to tak, že 4 parcely vytvorené geometrickým plánom O. Š. č. 102/2020 zo dňa 20. 07. 2020 v celkovej výmere 410 m² budú prikázané do jeho výlučného vlastníctva. Žalobu odôvodnil tým, že spolu so žalovanými je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností - pozemkov zapísaných na LV č. XXX v k. ú. O. D. A.. Podiel pod B2 6/48 k celku nadobudol v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 10D/32/2004. Na základe dedičského rozhodnutia zdedil spoluvlastnícky podiel na pozemkoch zapísaných v zápisnici č. 14, resp. v LV č. XXX a pozemky zapísané v zápisnici č. 17 resp.

v LV č. XXX. Okrem uvedených pozemkov mal byť vlastníkom pozemkov resp. podielov, ktoré jeho prababka G. Š. predala jeho dedovi M. Š. a jeho manželke O. v roku 1938 zmluvou č. d. 931/38. Touto zmluvou predala aj podiely, ktoré v čase podpísania kúpnej zmluvy boli evidované na meno O. Ž., brat G. Š., a ostatných spoluvlastníkov. Tieto podiely na pozemkoch nemá zapísané v liste vlastníctva, ako vlastník je stále uvedený O. Ž.. Uvedené pozemky reálne užíva žalobca, rovnako ako jeho právni predchodcovia. Po tom, čo zistil, že v katastri nehnuteľností nie je zapísaný ako vlastník, resp. spoluvlastník zdedených pozemkov, mal záujem so žalovanými vysporiadať spoluvlastníctvo dohodou, avšak bezúspešne. Preto si dal vypracovať geometrický plán č. 102/2020, z ktorého vyplýva jeho návrh rozdelenia nehnuteľnosti.

1.2. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že strany sporu sú na LV č. XXX v k. ú. O. D. A. vedení ako podieloví spoluvlastníci parciel zapísaných na tomto LV v rôznych podieloch. Žalobca je vedený ako spoluvlastník pod B 2 v podiele 6/48 na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 10D/32/2004. Z tohto osvedčenia vyplýva, že žalobca dedil po svojej matke Š. C., rod. Š., nar. XX. XX. XXXX a zomr. XX. XX. XXXX, podiely v k. ú. O. D. A. v zápisnici č. 14, resp. v LV č. XXX podiel 38/48 a v zápisnici č. 17, resp. v LV č. XXX zbytok mpč. 58 a mpč. 686 v podiele 6/48. Z odpovede Okresného úradu Stará Ľubovňa, katastrálneho odboru zo dňa 14. 11. 2014, mpč. 538 zo zápisnice č. 17 zodpovedajú parcely KN E č. 366/100, č. 366/101, č. 419/100 a č. 419/101, teda parcely zapísané na LV č. XXX v k. ú. O. D. A.. Podľa kúpnej zmluvy evidovanej pod č. d. 931/38 predávajúca G. Š. predala synovi M. Š. a jeho manželke O. Š. nehnuteľnosti zapísané z pozemnoknižnej zápisnici v k. ú. G. č. XX, XX a XX pod A I r. č. 2, 4-16, A I r. č. 2 - 14 a II r. č. 1, 2, A I r. č. 1, knihované na jej meno pod B 5, 9, 11, B 9 a B 1,11 a knihované tiež na meno O. Ž. v zápisnici č. 17 a 29 a na meno ostatných spoluvlastníkov v zápisnici č. 29 jej prislúchajúce nadobudnuté kúpnymi zmluvami zo 23/II. 1894, 29/VII. 1894 a pozost. odovzd. usn. čis. 553/98, č. 1694/94. V pozemnoknižnej zápisnici č. 17 v k. ú. O. D. A. - G. bola pod B 9 evidovaná ako spoluvlastník G. Š., rod. Ž. s podielom 1/8 a pod B 23 bola zapísaná kúpna zmluva č. d. 931/38, ktorou bol prevedený podiel G. Š. na M. Š. (B 23a) a O. Š. (B 23b), každému na 1/16. Pod B 24 je v tejto zápisnici záznam o prevode podielu O. Š. 1/16 na M. Š. zo dňa 01. 02. 1939. Tieto skutočnosti konštatoval aj Okresný úrad Stará Ľubovňa, katastrálny odbor v odpovedi žalobcovi zo dňa 20. 07. 2020.

1.3. Súd po zmene žaloby, ktorej predmetom konania je určenie vlastníckeho práva, skúmal, či žalobca má naliehavý právny záujem na podaní žaloby v zmysle § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Žalobca pri zmene žaloby nijako naliehavý právny záujem neodôvodnil. Ustálená judikatúra súdov dospela k záveru, že v prípadoch, keď žalobca tvrdí, že mu patrí vlastnícke právo, ale ako vlastník nie je evidovaný napr. v katastri nehnuteľností, je daný naliehavý právny záujem, keďže bez rozhodnutia súdu je právne postavenie žalobcu neisté. Za tohto stavu súd vyvodil, že naliehavý právny záujem na podanej žalobe je daný. Súd sa ďalej vzhľadom na vznesené námietky žalovaných zaoberal unesením dôkazného bremena žalobcom. Uviedol, že žalobca svoju žalobu postavil na tvrdeniach, podľa ktorých mal dediť po svojich právnych predchodcoch parcely vo väčšej výmere, ako ich má zapísané v súčasnosti na LV. V tomto smere však žiadnym spôsobom a dôkazom nepreukázal tvrdenia, že G. Š., M. Š. a jeho manželka O. sú jeho právni predchodcovia, nepreukázal tvrdenia, že by po nich mal dediť prostredníctvom svojej matky, príp. iným spôsobom tieto podiely nadobudnúť. Preto dospel k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno. Žalobca je spoluvlastníkom podielu po svojej matke na LV č. XXX, pričom z osvedčenia o dedičstve po matke žalobcu vyplýva dedenie pozemkov na dvoch zápisniciach v podiele 6/48, ktorý je zapísaný. Zo žiadneho žalobcom predloženého dôkazu nevyplýva, na základe čoho mal dediť viac. V prípade, že G. Š.O., M. Š. a O. Š. boli právni predchodcovia žalobcu, postupnosť prevodov sporných parciel na žalobcu nebola nijako preukázaná. V takom prípade by bolo potrebné žiadať o určenie, že určité nehnuteľnosti patria do dedičstva po niektorom z právnych predchodcov žalobcu. Preto vzhľadom na skutočnosť, že žalobca neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností podstatných pre rozhodnutie vo veci, súd žalobu zamietol. K návrhu právneho zástupcu žalovaných v 1/ a 2/ rade rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu súd uviedol, že nie je povinnosťou v každom prípade takémuto návrhu vyhovieť, pričom žalobca a jeho právny zástupca sa môžu oboznámiť s dôvodmi zamietnutia žaloby.

1.4. O nároku na náhradu trov súd rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaní boli v konaní v celom rozsahu úspešní, preto im súd voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania. Zástupca žalovaných v 3/ a 4/ rade a žalovaný v 5/ rade si trovy konania neuplatnili.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 15. decembra 2022 sp. zn. 16Co/8/2022 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (I. výrok) a žalovaným v 1/ a 2/ rade priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím. (II. výrok)

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nezistil takú vadu konania, ktorá by mohla mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces strany sporu, či nesprávne rozhodnutie vo veci. Na základe preskúmania rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správny skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne skutkovo i právne posúdil. Odvolací súd sa preto stotožnil so skutkovými závermi, ako aj s právnym posúdením veci v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 2 CSP. Základným princípom novej procesnoprávnej úpravy je princíp procesnej zodpovednosti strany sporu, ktorým je popretkávaný celý sporový poriadok. Civilný sporový poriadok zvyšuje procesnú zodpovednosť strán v dokazovaní a obmedzuje aktivitu súdu pri navrhovaní, a teda aj vykonávaní dôkazov. Preto súd prvej inštancie postupoval správne, uplatňoval uvedený princíp procesnej aktivity a od pôvodného žalobcu vyžadoval preukázať žalobný nárok, a zároveň označiť a predložiť odvolacím súdom rozhodujúce dôkazy.

2.2. Odvolací súd skúmal procesnú aktivitu žalobcu v konaní a zistil, že žalobca podaním doručeným súdu 15. 12. 2021 (č. l. 158) žiadal o doplnenie k súdnemu spisu kompletnú majetkovú podstatu PKV 17 k. ú. O. D. A. - G., mpč. 538, parc. KNC 367, 366, 419 z dôvodu, že kataster mu odmieta vydať listiny týkajúce sa vydržania. Súd žalobcu výzvou zo dňa 17. 12. 2021 vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy bližšie špecifikoval, čo presne žiada doplniť do súdneho spisu, keďže PKV č. 17 bola pripojená k žalobe, pričom sa javí, že je kompletná. Žalobca však na výzvu doručенú mu 13. 01. 2022 nijako nereagoval. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania správne konštatoval, že strany sporu sú na LV č. XXX v k. ú. O. D. A. vedení ako podieloví spoluvlastníci parciel zapísaných na tomto LV, pričom žalobca je vedený ako spoluvlastník pod B 2 v podiele 6/48 na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 10D 32/2004, z ktorého vyplýva, že žalobca dedil po svojej matke Š.H. C., rod. Š., nar. XX. X. XXXX a zomr. XX. X. XXXX. Podľa kúpnej zmluvy prababka žalobcu G. Š. predala synovi M. Š. a jeho manželke O. Š. nehnuteľnosti zapísané z pozemnoknižnej zápisnice v k. ú. G. č. XX, XX a XX pod A I r. č. 2, 4-16, A I r. č. 2 - 14 a II r. č. 1, 2, A I r. č. 1, knihované na jej meno pod B 5, 9, 11, B 9 a B 1, 11 a knihované tiež na meno O. Ž.G. v zápisnici č. 17 a 29 a na meno ostatných spoluvlastníkov v zápisnici č. 29 jej prislúchajúce nadobudnuté kúpnyimi zmluvami zo 23/II. 1894, 29/VII. 1894 a pozost. odovzd. usn. čís. 553/98, č. 1694/94. Žalobca však v konaní nepredložil žiaden dôkaz o tom, že by po svojej matke mal dediť aj pozemky, ktoré jeho matka zdedila po svojich právnych predchodcoch. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého len na základe tvrdení žalobcu, podľa ktorých má byť právnym nástupcom G. Š., M. Š. a O. Š., neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa týchto svojich tvrdení. Nepreukázal, že vlastníctvo sporných pozemkov malo prejsť zo starého otca a jeho manželky na matku žalobcu a následne mal vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam v rámci dedičského konania nadobudnúť žalobca.

2.3. K námietke žalobcu, podľa ktorej žalobca nemal vedomosť o nariadenom pojednávaní na deň 21. 01. 2022, odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že upovedomenie o odročení pojednávania na deň 21. 01. 2022 (č. l. 157) bolo vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa žalobcu bola hospitalizovaná, doručované žalobcovi, pričom v spise sa nachádzajú dve informácie o výsledku doručenia listinného rovnopisu, podľa ktorých v prvom prípade správa nemala byť listinne doručená z dôvodu, že adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote, v druhom prípade mala byť zásielka doručená dňa 13. 01. 2022. Z úradného záznamu vyhotoveného sudcom Mgr. Vladimírom Gurkom (č. l. 163) vyplýva, že vzhľadom na rozdielne potvrdenia pošty týkajúce sa doručenia zásielok súdu obsahujúce odročenie pojednávania a určenie nového termínu pojednávania a výzvy súdu, súd dňa 21. 01. 2022 kontaktoval telefonicky poštu v obci Mníšek nad Popradom. Pracovníčka pošty uviedla, že došlo ku chybe pri vrátení uvedených zásielok po uplynutí odbernej lehoty, preto tieto bolo potrebné počítačovo znova prijať a odoslať späť. Žalobca sa bol na pošte ohľadne týchto zásielok informovať v čase už po uplynutí odbernej lehoty, teda tieto zásielky mu neboli doručené. Vzhľadom na uvedené bolo zrejmé, že súd prvej inštancie doručoval žalobcovi upovedomenie o odročení pojednávania na deň 21. 01. 2022, avšak žalobca zásielku neprevzal v odbernej lehote. Predvolanie na pojednávanie bolo teda v zmysle ust.

§ 111 ods. 3 CSP riadne a včas vykázané. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že pôvodný žalobca existenciu a dôvodnosť svojho žalobného nároku nepreukázal, neunesol tak dôkazné bremeno, čoho následkom bolo zamietnutie žaloby.

2.4. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 396 a § 255 ods. 1 CSP, úspešným žalovaným v 1/ a 2/ rade vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi. O výške trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 1 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. V dovolaní namietal, že odvolací súd pri rozhodovaní absolútne nevenoval pozornosť pochybeniu súdu prvej inštancie, pričom porušenie práva spočíva v tom, že dovolateľ ako sporová strana na pojednávanie nebol riadne predvolaný, v konaní vôbec nebol vypočutý a súd napriek tomu realizoval pojednávanie a vo veci rozhodol. Uviedol, že na pojednávaní 21. januára 2022 mal byť zisťovaný skutkový stav a sudca mu v dôsledku porušenia ustanovenia § 420 písm. f) CSP nedal možnosť sa k predmetnej veci vyjadriť. V predmetnej veci bolo podané odvolanie, ktoré bolo odvolacím súdom zamietnuté a v celom rozsahu bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie s odôvodnením že „nezistil takú chybu, ktorá mohla mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces strany sporu, či nesprávne rozhodnutie veci.“ S takýmto tvrdením dovolateľ nesúhlasil a bol presvedčený o tom, že v danom prípade existoval dôvod, pre postup súdu prvej inštancie podľa ust. § 183 ods. 1 CSP, nakoľko právna zástupkyňa dovolateľa bola v čase od 16. 10. 2021 do 18. 12. 2021 hospitalizovaná na covidovom oddelení v Univerzitnej nemocnici Ružinov Bratislava, s následnou práceneschopnosťou až do 31. mája 2022. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že objektívne nemohla prevziať predvolanie na pojednávanie, ktoré jej bolo doručované do elektronickej schránky dňa 15. 12. 2021. Súdu bolo cestou webovej stránky slovensko.sk oznámené, že zásielka bola úspešne doručená až dňa 31. 12. 2021 o 00:15 hod. Doručka nebola právnu zástupkyňou podpísaná a súd mal teda vedomosť o tom, že sa jedná len o fikciu doručenia. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval skutočnosť o práceneschopnosti právnej zástupkyne - bod 20 odôvodnenia rozsudku. Vedomosť o práceneschopnosti prvoinštančný súd mal. Telefonicky bol dovolateľ informovaný o tom, že pojednávanie určené na deň 17. decembra 2021 je z toho dôvodu zrušené. Mal za to, že súd mal telefonický kontakt dovolateľa uvedený a bol mu známy, a to zo žiadosti o vyžiadanie dokladov z katastra nehnuteľnosti. Namietal, že odvolací súd neprihliadal na rozporné a ničím nepreukázané tvrdenia o doručení oznámenia o nariadení pojednávania ani o výzve na špecifikáciu skutkového stavu a práve nesprávne realizovaným doručením porušil žalobcovo právo na spravodlivý proces, nakoľko mu bolo znemožnené aktívne podieľať sa na uskutočňovaní jeho procesných oprávnení.

3.2. Vzhľadom na uvedené, navrhol dovolaciemu súdu aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolaciemu súdu, aby dovolanie ako nedôvodné v zmysle ustanovenia § 448 CSP zamietol a zaviazal žalobcu na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho

dôvodnosť.

6. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

7. V danom prípade dovolaateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolaací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) žalobca namietal, že v danom prípade existoval dôvod, pre postup súdu prvej inštancie podľa ust. § 183 ods. 1 CSP, nakoľko právna zástupkyňa dovolaťela bola v čase od 16. 10. 2021 do 18. 12. 2021 hospitalizovaná na covidovom oddelení v Univerzitnej nemocnici Ružinov Bratislava, s následnou práceneschopnosťou až do 31. mája 2022. Trval na tom, že z uvedeného jednoznačne vyplýva, že objektívne nemohla prevziať predvolanie na pojednávanie, ktoré jej bolo doručované do elektronickej schránky dňa 15. 12. 2021, a preto bolo povinnosťou súdu odročiť termín pojednávania, nakoľko dovolaateľ nemal vedomosť o nariadení pojednávania ani o výzve na špecifikáciu skutkového stavu. Namietal, že odvolací súd neprihliadal na rozporné a ničím nepreukázané tvrdenia o doručení predmetných zásielok a práve nesprávne realizovaným doručením porušil žalobcovo právo na spravodlivý proces, nakoľko mu bolo znemožnené aktívne podieľať sa na uskutočňovaní jeho procesných oprávnení.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolaateľ dňa 19. augusta 2020 splnomocnil advokátku JUDr. Vieru Komanovú na zastupovanie vo veci, a to na celé konanie (č. l. 5).

9.1. Podľa § 89 CSP strana sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Zvolený zástupca sa nemôže dať zastúpiť, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Ak zvoleným zástupcom podľa odseku 1 nie je advokát, súd uznesením, ktoré doručí zastúpenej strane, rozhodne, že zastúpenie podľa odseku 1 nepripúšťa, ak zástupca zjavne nie je spôsobilý na riadne zastupovanie alebo ak ako zástupca vystupuje vo viacerých konaniach. Ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Ustanovenia osobitného predpisu o advokácii tým nie sú dotknuté.

9.2. Podľa § 178 ods. 1 a 2 CSP ak je strana zastúpená zástupcom na celé konanie, súd na pojednávanie spravídla predvolá len zástupcu; stranu súd predvolá, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch. Predvolanie sa doručuje strane alebo jej zástupcovi tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravídla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

9.3. Ustanovenie § 178 CSP určuje osobitné podmienky predvolávania strán a ich zástupcov na pojednávanie. Netýka sa predvolania iných osôb - svedkov a znalcov - a je osobitným ustanovením vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam o predvolaní, ktoré sú obsiahnuté v § 100 CSP. Predvolanie na

pojednávania vykonáva súd z úradnej povinnosti, pričom je jeho povinnosťou predvolať na pojednávanie všetky osoby, ktoré ustanovuje zákon. Predvolaním na pojednávanie sa zabezpečuje, aby bolo strane konania umožnené vykonať právo na spravodlivý súdny proces, ktorého súčasťou je aj možnosť zúčastniť sa na pojednávaní. Na druhej strane treba rozlíšiť predvolanie strany na výsluch, ktorý sa má uskutočniť na pojednávaní. V takomto prípade predvolanie slúži na nevyhnutné zabezpečenie prítomnosti strany. Ak strana v konaní nie je zastúpená na celé konanie, súd vždy predvolá stranu. Ak je strana v konaní zastúpená zástupcom na celé konanie, súd vždy predvolá zástupcu strany. Zástupcu strany súd predvolá i v tom prípade, ak je zástupca splnomocnený len na to, aby stranu zastupoval na pojednávaniach alebo na konkrétne určenom pojednávaní. Obdobne, ak strana splnomocnila zástupcu len na to, aby ju zastupoval na pojednávaniach, nie je dôvod na to, aby bola strana osobitne predvolávaná na pojednávanie. Zákon stanovuje, že strana sa na pojednávanie predvolá len v takom prípade, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch. Za nevyhnutnosť vykonania výsluchu strany treba považovať taký stav, keď v konaní bol podaný niektorou zo strán návrh na výsluch strany, a súd aj výsluch strany nariadi, teda podľa § 185 ods. 1 CSP rozhodne o tom, že tomuto návrhu na vykonanie dôkazu vyhovie.

9.4. Podľa § 183 ods. 1 CSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

10. Existencia zastúpenia má zásadný význam a dopad na výkon konkrétnych procesných práv a povinností. S výnimkou výsluchu strany (§ 195 CSP), ktorý je nezastupiteľným procesným úkonom, je zástupca oprávnený uskutočňovať v mene zastúpeného všetko, na čo je oprávnený samotný zastúpený. Vzhľadom na vyššie obsiahlo uvedené ak dovolateľ namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces, a to tým, že mu vzhľadom na hospitalizáciu právnej zástupkyne súdne písomnosti doručené neboli, dovolací súd konštatuje, že povinnosťou súdu bolo vzhľadom na udelené plnomocenstvo právnej zástupkyne žalobcu doručovať tieto písomnosti len zvolenému zástupcovi strany konania. Popri zástupcovi doručuje súd písomnosť aj strane v prípade, ak má strana osobne v konaní niečo vykonať alebo ak o tom súd rozhodne s ohľadom na povahu veci (§ 110 ods. 1 CSP). V prípade, ak nejde o vec, keď strana konania musí v konaní niečo osobne vykonať alebo ak o tom súd nerozhodne s ohľadom na povahu veci, je doručovanie aj zástupcovi, aj účastníkovi nesprávne, pretože v prípadoch, ak od doručenia písomnosti plyní lehota na vykonanie nejakého procesného úkonu (napr. podanie odvolania), môže vyvolať mylný dojem, že strane konania plyní lehota odo dňa, keď bola písomnosť doručená jemu, avšak táto lehota plyní odo dňa doručenia písomnosti jeho zástupcovi, pretože písomnosť sa mala doručiť len zástupcovi strany konania. Pri doručovaní súd nemôže zástupcu so splnomocnením na celé konanie opomenúť, inak by zaťažil konanie procesnou vadou spočívajúcou v znemožnení uskutočňovať procesné práva strany. Táto vada je za splnenia zákonných podmienok nielen odvolacím dôvodom v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, ale môže zakladať aj prípustnosť a dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) a § 431 ods. 1 CSP.

11. Dovolací súd však poukazuje na bod 20 rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom uviedol:

20. K námietke žalobcu, podľa ktorej žalobca nemal vedomosť o nariadenom pojednávaní na deň 21. 01. 2022, odvolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že upovedomenie o odročení pojednávania na deň 21. 01. 2022 (č. l. 157) bolo vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa žalobcu bola hospitalizovaná, doručované žalobcovi, pričom v spise sa nachádzajú dve informácie o výsledku doručenia listinného rovnopisu, podľa ktorých v prvom prípade správa nemala byť listinne doručená z dôvodu, že adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote, v druhom prípade mala byť zásielka doručená dňa 13. 01. 2022. Z úradného záznamu vyhotoveného sudcom Mgr. Vladimírom Gurkom (č. l. 163) vyplýva, že vzhľadom na rozdielne potvrdenia pošty týkajúce sa doručenia zásielok súdu obsahujúce odročenie pojednávania a určenie nového termínu pojednávania a výzvy súdu, súd dňa 21. 01. 2022 kontaktoval telefonicky poštu v obci Mníšek nad Popradom. Pracovníčka pošty uviedla, že došlo ku chybe pri vrátení uvedených zásielok po uplynutí odbernej lehoty, preto tieto bolo potrebné počítačovo znova prijať a odoslať späť. Žalobca sa bol na pošte ohľadne týchto zásielok informovať v čase už po uplynutí odbernej lehoty, teda tieto zásielky mu neboli doručené. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že súd prvej inštancie doručoval žalobcovi upovedomenie o odročení pojednávania na deň 21. 01. 2022, avšak

žalobca zásielku neprevzal v odbernej lehote. Predvolanie na pojednávanie bolo teda v zmysle ust. § 111 ods. 3 CSP riadne a včas vykázané.

11.1. V súlade s uvedeným, však dovolací súd konštatuje, že ak odvolací súd v bode 15 rozhodnutia dospel v spojitosti s bodom 20. rozhodnutia k záveru, že nezistil takú vadu konania, ktorá by mohla mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces strany sporu, či nesprávne rozhodnutie vo veci, neberúc v úvahu odvoláciu námietku týkajúcu sa nevedomosti právnej zástupkyne o doručení súdnych písomností, z objektívnych dôvodov v prejednávanej veci, pričom v odôvodnení rozhodnutia neuviedol žiadne dôvody, na základe ktorých považoval predvolanie právnej zástupkyne za doručené riadne a včas, a to bez ohľadu na to, či žiadala o odročenie pojednávania, vyskytli sa nedostatky v argumentácii odôvodnenia, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov v rozhodnutí odvolacieho súdu. Odvolací súd neuviedol zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, možno považovať za neodôvodnený.

12. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo dovolateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

13. Vzhľadom na dovolateľom dôvodne vytýkané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

15. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.